

SZOLNOKI LAPOK.

TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 kor.   Negyedévre . . . 2 kor.
Félévre . . . . . 4 kor.   Egyes szám ára. 16 fill.

Felelős szerkesztő:

HÁY GEZA.

== MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP. ==

Szerkesztőség telefonszáma . . . . . 52.

Kiadóhivatal telefonszáma . . . . . 56.

== Nyilt-tér sora 1 korona ==

A mester ünnepe.

— Vágó Pál jász-apáthii jubileuma. —

Nagy dolgot művelt a most élő magyar piktorok legnagyobbika, — nem, hogy a tiszta magyar típust, a szellemet, a géniuszt, a faunát és flórát vonalakban, színekben, vásznon meg tudta örökíteni úgy, oly igazán, mint előtte senki sem; nem, ez a kisebbik dolog, — nagyobbat művelt akkor, midőn zsenialitásának negyedszázados világszerte érvényesítése után végre megtörte szülővárossa közönyösségét, megnyerte elismerését.

Mert hihetetlen hosszú, rögös az az út, mely a párizsi szalontól a jász-apáthii tanácsteremig vezet, hol most főszolgabíró által toborzott diszközgyűlésen kegyesen vállát veregetik majd »birák uraimék«, persze csak halovány sejtelmével annak, hogy a nemes jászok e jó becsületes városának egyedüli történelmi nevezetességei a hevesi út udvarháza, melyben Vágó született és a temető kápolna remek oltárképe, a mester e bájos alkotása, melyet a város historikusa hét évvel ezelőtt megjelent könyvében, a következő klaszszikus és megható egyszerűséggel kritizál:

»A mi a képnek bírálatát illeti, csak annyit mondhatunk: hogy Vágó Pál e művéről hiányzik az áhitat, mely pedig első elengedhetetlen kelléke a szent képeknek«.

Igen vékonyak ugyanis a fejek körül az aureolák, meg talán nem is aranyosak.

Egyetlen nagy enciklopediai munkánk — a Pallas Lexikona — festőnkéről adott rövid tömör életrajzában neveltetésének jellemzésére ezeket tartja szükségesnek felemlíteni: »Atyja: Vágó Ignác jászkerületi kapitány volt, de korán elhalt s így a gyermek fölnevelése az anyára és rokonokra hárult, kik mindenáron hivatalnokot akartak belőle csinálni. Vágó be is végezte Budán, Besztercebányán, Eperjesen a gimnáziumot, aztán Budapesten a jogi tanfolyam egy részét, midőn mind erősebben felébredt benne a vágy, hogy magát művészsze képezze. Hozzá tartozói még akkor is le akarták beszélni szándékáról s csak olyan ígéret mellett bocsátották őt el Münchenbe, hogy ott a jogi vizsgálatokra készül s csak szabad óráit szenteli a művészetnek . . .«

Ilyen volt a fészek, a légkör, melyben a makacs ódság ónos esője folyton lefagyasztani törekedett a zseni szárnyait. És mégis kitört, szinte óvatlan pillanatban, nyíl sebességgel repült a magasba, a müncheni akadémia egymásután elnyert díjai az emelkedés sűrű fokjelzései az anerojdon.

E két idézetten kívül az adatok tömegének számos színe állna rendelkezésemre. Megdöbbenő verizmussal tudnám megfesteni azt a kétségbeejtően sivár millieut, melyből Vágó Pálnak ki kellett magát ragadni, hogy Vágó Pál legyen . . . de az ilyenek nem ide, hanem a magyar művészet történelmébe tartoznak. Ezeket és ennyit is csak azért említettem, hogy kellő távlatot adjak e honi ünnepségeknek, mely illendően kiemelni képes jelentőségét. Mert mint bekezdésül irtam, nagy dolog meglóditani a jász-apáthii lelkesedést egy önteremtette piktor mellett, kinek »műveiből hiányzik az áhitat«.

Teljesen hallgatnom sem volt szabad, miután e viszonyok jelzése nélkül nem lehetne eléggé méltányolni nagy művészünknek azon keserves lelkiharczait, melyek árán souverain művészetét szerezte. Ez a hazuról magával vitt Nessos ing soká gátolta mozgásában, nehezen szabadult tőle. Akinek erről sejtelme nincs, az e jubileum napján egy vonalnyira sem tudna behatolni e lángész egyéniségébe. Már pedig a mai napon ez a feladatunk, minden más teljesen mellékes, különösen a kicsinyes érzékenykedés.

Münchenben, midőn 1877-ben Benczur mesteriskolájába kerül azonnal kitűnik bámulatos szép, korrekt rajzával, és e tekintetben annyira fejlődik, hogy egyik legtekintélyesebb műkritikusunk tavali kiadott művészet történelmében »a szabatos rajz mesterének« nevezi. Benczur mellett azt a remek színezést sajátította el mely olykor Tizián magaslatáig emelkedik de a természet rovására sohasem ragadtalja el magát, a virtuozitás által, mit mesteréről nem lehet mondani. A legfinomabb megkülömböztetésekre berendezett szemével kitűnően, mintegy elemzően lát, de nem is fest egyebet, mint amit lát. Ez tartja vissza az erőtetett világitási effektusok hatást vadászó használatától. Másik nagy tulajdonsága Vágónak, hogy ismeri az első percztől fogva erejét, tisztában van hajlamaival, törekvéseivel, csakhamar tudatára jut annak, hogy Benczur látgysága, dekoratív eleganciája nem az ő levegője, nem az ő karakteres igazsága, neki az élet, a mozgás kell, átmegy Wagner Sándorhoz a mozgás mesteréhez és tanulmányozza az actiót. Itt is mint Benczurnál díjat nyer és a mesternek csakhamar legkedveltebb tanítványa lesz, bár kezei közül annak idején Gysis, Herierich, Seitz Ottó, Hackl, Szinnyi Merse Pál, Munkácsy kerültek ki.

És mégis abban a korban, midőn a kezdőművész leginkább befolyásolható, Vágó egy pillanatig sem veszíti el individualitását. Megjelenik első képe a »Jár a baba!« a budapesti képzőművészeti társulat kiállításán, egy megindítóan kedves, bájos, meleg genrekép,

mely csak a közvetlenséggel kíván hatni, nem mozgással, nem szinpompával, pedig még ezeket is fogunk tőle látni megragadó tökéletességben. A «Jár a baba!» oly sikert aratott, hogy királyunk magán képtárába került. Második képe a »Menekülők», mely a szász királyi udvarhoz jutott, szinte emelte hírét, de maga Vágó felni kezdett, hogy belesodródik a müncheni modorosság forgatagába és Párizsba menekült Munkácsyhoz.

A modern művészet korszakot alkotó mozgalmába ért. Manet Eduárd «plein air» iránya, abban az időben, — közvetlenül a mestere halála előtt — vivta ki a teljes győzelmet, a természetet és csak a természetet festő impresszionisták kerültek uralomra. De Goupil a párisi műkereskedő néhány évvel előbb szakadatlanul hozta be az akkor Rómában élt nagy spanyol festő Fortuny Mariano remek vásznait, melyeknek fény és színhatása mesés, ennek befolyása miután teljesen meghódította Olasz- és Spanyolországot, uralkodik a fontainebleau-i iskolánál is, meg tud egyezni Manet és Bastien Lepage-zsal. Rohamosan tökélesedik a festészet technikai ügyessége és mindinkább képesek visszaadni a jelenségek legfinomabb árnyalatait. Vágó az igazságkeresés olthatlan szomjával tanul és megfesti a «Gyík»-ot, genriképei e legremekebbjét, mely nagy feltűnést kelt a párizsi szalonban és itthon is alkotóját mint hatalmas, önálló művészi egyéniséget érvényesíti, ki hivatva van néhány évi tovább tanulás után, ott, abban a környezetben, azokkal a segédeszközökkel, a legelső sorba magát felküzdeni.

A Nossos-ing mérgezte, hazakergette . . . .

Akkor láttam a megdermesztett szárnyú művészt a jászapáthi gőzmalom bérházának emeletjén, szűk udvari szobában egy nagy vászon előtt. Festette egyetlen történelmi képét. Trefort rendelte meg az 1885-iki országos kiállításra. Festette muzeumok, kosztümök, eredeti fegyverek, szóval minden kellék nélkül. Festette könyvek, füzetek, atlaszok illusztrációinak garmada közt, a falusi prűderia utját állta a modell szerzésnek, két tipikus szép arcú jó barátja «ült» neki órákon át fölalknak.

És ekkor festette, ily nyomorúságos körülmények között a magyar művészet egyik legértékesebb képét: «A magyarokat Kiew előtt.» «Melynek» — mint egy avatott műbíró megjegyzi. — «nagy stílus felfogása még Munkácsy is hatással volt a «Honfoglalás» megkomponálásában».

Ez volt az egyetlen eset, bírák uraimék, midőn Jász-Apáthi eszmét adott át Párizsnak!

Ma is megrendülve, megindulva gondolok vissza erre a «grand art»-ra, mely 1884/85 telén ily hihetetlen mostoha viszonyok közepette teremteni tudott. Mily lángész az, mely e teremtményével dicsőösen győzni tudott! Nagy volt ez országos kiállításakor az alkalmoszerű termelés, a képzőművészeti társulatnál már akkor is a klikk uralta a tért, mely félve a zseniál hódítótól, a műcsarnokban lehetetlenül rossz helyet adott művének, ed ez mégis kitűnt valamennyi felett. József főherceg vette meg.

Régi írásaim között turkálva, megtaláltam azt a tárczát, melylyel egyik napilapban elsőnek ismerttettem ezt a gyönyörű festményt, záró sorai, mint érdekes visszaemlékezés ma is aktuálisak, bevilágítanak nagy festőnk fenkölt gondolkodásába:

»Midőn művész barátomat kértem, honnan vette e nagy eszmét, lelkesülten közlé, hogy már rég kívánja felemelni nemzetét hangulatát gazdag történelmünk oly mozzanatai ecsetelésével, hol a magyar vitézség és erő előtt idegen nemzetek porba hullottak, mert szükséges, hogy a magyar nemzet, állami souverénitása megdönthetetlen ezer éves jogának öntudása emelkedjék!»

Mily magasztos párhuzam a jelenkor két festőkirályával.

Jan Matejko a nagy lengyel, ki egész életén át ontja nemzetét történelmének remekebbnél remekebb képeit, így kiáltja be Europa fülébe, hogy Lengyelország még él! (Nekünk is jutott egy drága kincse »A várnai csata« melyet nemzeti muzeumunk őriz.) Ajándékba fest képeket — Ferencz József királynak: »I. Miksa császár, I. Zsigmond lengyel és II. Ulászló magyar királyok 1515-iki bécsi találkozását«, XIII. Leo pápának »Sobiesky Jánost Bécs alatt« képét adja — hogy európai nyílt kérdéssé erőszakolja hazája függetlenségének létjogát.

Vagy a spanyol Pradilla Ferencz, ki nemzetét kétségbeejtő jelenében, a nagy mult tündéri elővárszolásával vigasztalja és ha egyébben szegényedik, süllyed Spanyolország, gazdaggá teszi művészetében.

Vágó Pál nagy lelkesedéssel indul útjára, hajthatatlan, hiveséges, becsületes szándékkal . . . . és mint látni fogjuk ez lesz a tragikum.

A fővárosban telepedik le, hol tudományt, művészetet már parcellázva talál. Zárt fallanx áll előtte, melyben a vezérszerepeket az élethossziglan kinevezett tudósok és művészek szorongatják a markukban, kik rekrutáknak csak oly gummi hátgerinczű középszerepüket vesznek be, ki esküt tesz a czopfra, parókára és tekintélyre. Bécs, München »höchstens« Düsseldorf meg a »grau in grau« az uralkodó, — aki már Párisban járt, Meissonier, Manet, Constable, Fortuny, impressiókkal szaturálva van, az nem bocsátható a khinai falak megé.

Ez időben megindul Rudolf trónörökös nagy munkája, Vágót is felkéri az illusztrálásra. Szívesen vállalkozik, egész ambícióját viszi bele, és az országot tanulmányozva mindenütt gondnal, szeretettel a magyarságot keresi. Az »Osztrák magyar monarchia irásiban és képen« című munkának az ő ónjától származó rajzai mesterművek. Mi különösen hálások lehetünk iránta, mert a Jász-Kunság illusztrációinak java tőle származik: »Mise a jászberényi nagy templomban« és »A jász kapitány temetése« a jász közélet legszebb emlékei. Ilyen ethnografiai themák feldolgozásából született ismét néhány kitűnő képe: »A víg társaság« »A húsvéti öntözködés« és a »Vonós négyes«.

A »Verekedő bikák« gyönyörű pusztai képével az 1889-iki párizsi világkiállításon szerzett elismerést a magyar művészetnek.

Ez időben festette Tisza Kálmán arczképét is, Kossuth halálakor pedig e legnagyobb emberünk hasonmásának megfestésével bízta meg törvényhatóságunk. E páratlan szép képet, megyeházunk dísztermének e legnagyobb ékességét mindnyájan ismerjük, de azt kevesen tudják, mennyi vajúdásba került megalkotása. Valahol Mac Carthyban olvasta a mester, hogy e nagy angol történetíróra Kossuth színészies, poseur

benyomását tette. Ez nem hagyta nyugodni. Tucat-számra heverték műtermében a Kossuth arc képek és ő mindannyitól irtózott, mert valamenyiben szin-padias tartást, kifejezést, pózt látott. Dicsőssége, hogy olyan képet festett, melyen nemzetünknek legnagyobb reformátora és legpatethikusabb szónoka az egyszerűség, a mesterkétellenség benyomását kelti, de egyuttal mé-sésen megfestett szemeiben, páratlanul formált hom-lokán, remek arc kifejezésében teljes terjedelmében érvényesül a világot megrendítő lángész.

Hanem történelmi kép nem került le állványáról...

Különbö a meddség általános volt.

Szana Tamás: »Száz év a magyar művészet történelméből« művében e találó szavakkal jellemzi ezt az üres szürke időszakot:

„Az idők nem voltak alkalmasak arra, hogy festőinkben a történelmi érzéket kifejlesszék, nagyra neveljék, s a „grand-art“ művelődésére vágyat ébreszsenek. Sajátos politikai helyzetünk, melyben a nemzet minden lelkesedését és erejét a saját igazáért folytatott küzdelem emésztette fel, a politikai pártok gyakran éles tusája felé fordította érdeklődésünket; az opportunitás, a köteles tapintat erős hangsúlyozása habozást, hátortalanyságot szült a kedélyekben, „a multakra vetett fátyol“ örökös emlegetése pedig még azok fellángolását is lehűtötte, kik napjaink egyhangú szürkeségével eltelve, a multak verőfényes napján örömmel legettették volna szemüket. A lágymeleg érzések által elszibbasztott nemzedék erős és tartós mozgásra van szükségre, hogy nagyobb dolgok méltatásába fogjon, vagy hogy az ilyenekben csak élvezetet is találjon. A milleniumi ünnepélyek előestéjén ez a tudat indítja arra, b. Eötvös Loránd kultuszminisztert, hogy újabb pályázatokkal és megrendelések villanyozza fel a magyar képirok ambícióját. Lelkes felhívást intéz a főpapsághoz, megyékhez, nagyobb városokhoz, hogy festőinket vallásos és történelmi kompozíciókkal foglalkoztassák. A szép szavak nem hangzanak el eredmény nélkül; a pályázatok egész sora szólítja munkásságra képiroinkat; a műtermekben óriási vásznakat feszítenek rájukra s egymásután támad a sok történelmi kép, hogy nagy felbuzulásról, de egyuttal művészeinknek a földadattal való kínos küzdelméről is tanúságot tegyen. Báró Eötvös Loránd elfeledte, hogy a történelmi festészetet, ha a nagy művészet fellendülésének előfeltételei hiányoznak, mátol holnapra még a legnagyobb anyagi áldozatok mellett sem lehetséges. Már pedig ezek az előfeltételek nálunk csaknem teljesen hiányoztak. Művészeink nemcsak a multon lelkesedéssel csüggő közélet biztatását nélkülözték; de nélkülözték nagyrésztben azokat a művészeti tradíciókat is, melyek nélkül a történelmi festészet felvirágozása pium desiderium marad.

Ilyen viszonyok között a milleniumi kiállításon szerepelt újabb generáció nem nyújthatott a történelmi festészet mai színvonalán álló alkotásokat. De nem volt elég ideje sem arra, hogy a feladat sikeres megoldásának érdekében megfelelő kutatásokat végezhesen. A sietés, elnagyolás, a lelkesülés pillanatának be nem várása a pályázó művek nagy részén sértő nyomokat hagyott.

A milleniumi érvnek emléke az a fényes képsorozat, melyben Vágó Pál egy nagyszabású történelmi diszfelvonulásnak a tervét alkotta meg, beható tanulmányok alapján. Akkor országos bizottság alakult a diszmenetnek a képek nyomán való létesítésére, de hasonló nagyszabású gondolatok felett oly sokszor diadalmaskodó szűk látókörűség a Vágó Pál tervét is elhantolta. Pedig e terv megvalósítása világraszóló fényben mutatta volna be nemzetünk ezeréves történetét s a hazafias érzelmeknek nagy lendületet adhatott volna, úgy a kissé már közönyös társadalomban, mint a művészetben.

Ezt a szép feladatot teljesítette nálunk Feszty Árpád körképe: „A magyarok bejövetele.“ A látványosság szerű művészeti alkotás, melynek megfestésében Vágó Pál és Ujváry Ignác is közreműködtek, nagyban hozzájárult a milleniumi ünnepi hangulatának emeléséhez és százezrek lelkében rezgettette meg a hazafias kegyelet és önértzet

hűrjait. Az ország minden részéből sereglettek a mű megtekintésére s a vidék egyszerű népe éppoly elragadtatással nézte a honfoglaló Árpádot és vezérkarát, a száguldó hősöket, a fehér lovat áldozó táltost, mint akár a válogatos izlésű amateur, ki midőn az erőteljes művészeti alkotás előtt elmerengett, végre egy magyar kép előtt érezhette azt a nemes büszkeséget, melyet csak a nemzeti nagy mult varázsa tud szívünkben felkölteni...

Ennyit kénytelen megírni az a művészettörténelem is, melyet egy tapintatos és a multa fátyolt vető kortárs ír és mely a m. kir. vallás és közoktatási ministerium subvencziója segélyével jelenik.

Ha ez is ilyen késérű, milyen lehet az igazság a maga meztelenségében minden tapintat és fátyol nélkül.

Majd néhány rövid sorban annyit itt is bemutatok belőle, amennyi Vágó Pál sorsának megértésére okvetlenül szükséges. Egyszer megírtam már, most egyszerűen ismétlem.

De előbb egy megjegyzést Szana azon fekete pessimizmusára, melylyél azt akarja bizonyítani, hogy ma tradíció híján, nem lehet magyar történelmi képeket jól festeni.

Minden nemzet történelmi festészetét egyszer valamikor tradíció nélkül jelenik meg. Nekünk azonban már ilyen is volt valamelyes. Geiger, Székely, Than, Lotz, Madarász, Wagner csináltak tradíciót. Vágónak «Magyarok Kiew előtt»-je pedig fényesen beigazolta, hogy tudunk a korszínvonalán álló történelmi képeket festeni. Csakhogy azok a minister által előidézett pályázatok voltak mód nélkül tapintatosak és loyális szemérmességgel elfátyolozottak. Valamennyinek témája a pragmatika sanctión innen volt és egy sem ért el az 1848-49-iki szabadságharcig. Történelmi kép megfestéséhez pedig elsősorban erős nemzeti érzés kell, ugyan melyik egészséges, erős nemzeti érzés tud lelkesülni az alattomos és nyílt elnyomás bármelyik jelenetének megfestésére? aki próbálkozott is vele, nagyon természetes, hogy hiába várta a lelkesedés pillanatát. Ha azt várja, a világ végezetéig sem festi meg a képét.

Vágó Pál ezekben a pályázatokban csakugyan nem vehetett részt.

Ő másfelé keresett magának munkát.

Az általános tervezetések között azt látta, hogy a milleniumi ünnepségek, mindent és mindenkit dicsőítenek, csak a nemzetnek nem mondja senki: nagy hatalmas voltál, elpusztíthatlan életerődet beigazoltad szerencsében, balsorsban egyaránt és rádszakadt óriási viszontagságok dacára meg tudtad védelmezni életerődet, pedig orgyilok leleskedett rád minden oldalról,

Vágó Pál akarta pótolni ezt a szégyenletes hiányt és elhatározata egy nagy történelmi menet megkomponálását. Dolgozott emberfeletti szorgalommal, 1894-5 telén csodát művelt. Már tavasszal a városligeti korcsolyacsarnok nagy termében búcsút jártak a még befejezetlen, de nagy eszmét és szin pompás művészeti csoportokat feltűntető kartonokat megnézni, melyek nagy tanulmánnyal és tudással a magyar történelmet állították szem elé az ő legfényesebb mozzanataiban.

Minden magyar ember szíve hazafias lángra lobbant, ki e vázlatokat látta. De tűzbe borult az is ki nem látta, csak olvasott róluk. Az egész nemzet mérhetlen lelkesedésbe tört ki, elfelejtett minden tapintatot, lerántott minden hazug fátyolt és kétszázados szinlelés után megtalálta jobbik énjét. Törvényhatóságok,

városok, testületek siettek a menetben résztvevésüket hivatalosan bejelenteni.

Magyarország közoktatási minisztere kijelentette, hogy az iskolák részére szinnyomatokban sokszorosítani fogja ezeket a csoportokat, hogy tanuljon hazafiságot a magyar fiatalság.

Milyen bűvös hatása a Magyarok Istene áldotta lángésznek!

Azokban a napokban talán a vérünk is pirosabbá vált, a magyar fű is élénkebben zöldült. Minden fiatalodott. Aggastyánok előkeresgéltek a szablyát, a nyergel és mustrálták a csikókat. A Tátrától a Vellebitig Vágó Pált dicsőítették, áldották a magyar ajkak.

Akkor még szabad volt érte lelkesülni, hisz az eszme alig lépte át a Lajtát és ott még nem alkottak maguknak fogalmat e nagy terv óriási horderejéről. A magyar társadalom égő vágygyal várta a részleteket és várta mily mértékben vehet részt a millenium e legnagyobb ünnepségében. De a mester ezidőtájt kartonjain dolgozott és míg a tervezett harmadfél ezer alakot legjobb tudással meg nem teremtette, mint aféle impraktikus művész, rá sem gondolt nagy eszméje végrehajtásának gazdasági oldása. Ez a késedelem okozta vesztét.

A tervet a külföldi sajtó nagy lelkesedéssel karolta fel. A bécsi Ballhausplatzon elkezdtek töprenkedni. Ha a külföld ezt a menetet meglátja, egyszerre megismeri a magyar történelmet, elismeri, hogy a magyar egy nagy hatalmas menet, mely a XIII. században a szegény schweizi grófocskának, Habsburgi Rudolfnak, nagylelkű fellobbanással, minden viszonzószolgálat nélkül Európa akkor leghatalmasabb trónját szerezte meg. (Igaz, visszafizették Magyarországnak ezt a szolgálót 600 éven át lélekemelő rátákban!) — hogy az Anjouk korában Franciaországig vitte győzelmes fegyvereit, hogy Zsigmond fitymálta a német császári méltóságot és rakoncátlanok választó fejedelmeinek maga kijelentette, miszerint szívesen megelégszik a magyar királlyal, mert azt többre tartja: hogy Corvin Mátyás megsemmisítette, elfoglalta Ausztriát és fél-lábbal már a német császári trónuson állott, hogy Magyarország tartotta távol a török hódító áramát Európától, hogy Bethlen Gáborral Svéd és Bajorország, II. Rákóczy Ferenczcel XIV. Lajos francia király állottak nemzetközi szövetségben, hogy a pozsonyi »Vitam et sanguinem!« állította meg Nagy Frigyes győzelmes hadait, hogy nagy Napoleon ezt a gátat nem tudta áttörni, hogy a magyar szabadságharcz e század emberiségének legnagyobb diadala stb. stb. A ballhausplatzi palota megrendült. Hisz az az ártatlannak tetsző történelmi menet látva, leírva, reprodukálva néhány ezer külföldi lap által egyszerre leleplezi a K. K. Grossbotschafterek, Bevollmächtigter Ministerek, Gesandterek, Grossconsulok és Consulok hivatalos hazudozásait, nem hiszi el többé senki, hogy Magyarország »Erbland« vagy »Provinz«, hogy a magyar csak »österreichischer Unterthan« és az nagyon megtalálja rendíteni a hagyományos nagy hatalmi állást, mert mindenki tudni fogja, hogy a kassirozott Ausztriában az önálló Magyarország az élő, mozgató erő.

Ezt meg kellett akadályozni minden áron, mert a világnak nem szabad megtudni, hogy Ausztria tulajdonképpen egy kassirozott senki és semmi, Magyar-

ország a valaki és valami. Megkezdődött minden rangú és rendű közvetítők útján az alkudozás Vágó Pállal.

Ezalatt, nagy, szigorú és bizalmas paksaméták repültek szét az országban a főispánoknak, a polgármestereknek. Ezek a rezervátok elmondták, hogy megyék, városok hiába szavaznak meg minden néven nevezendő költséget a Vágó-féle történelmi menetre, a takarékos belügyminiszter nem enged meg semmiféle ilyen pazarlást, hanem egytől-egyig megsemmisít minden ilyen határozatot. De ha már mindenáron lovagolni akarnak, ám legyen, rendezzenek hódoló bandériumot a királynak, arra már megszavazhattok mindent, minél többet adóztak rá, annál jobb.

A társadalom meg volt bénítva. Vágó Pál már hiába fordult hozzá, magánúton nem lehetett azt a félmilliónyi költséget összehozni, a mi a terv kivételére szükségesnek mutatkozott.

Arról a vergődésről, mely vállalkozás tárgyává akarta tenni ezt a magasztos eszmét, hallgatok . . . Ebben vesztek el a kartonok is, a »csodás kartonok« mint Szana nevezi.

És Vágó Pál meg mindég tudott dolgozni!

Dolgozott azon a körképen, mely — Szana szerint — azt a szép feladatot teljesítette, hogy a hazafias érzelmeknek nagy lendületet adott úgy a kissé már közönyös társadalomban, mint a művészetben. »Az ország minden részéből sereglettek a mű megtekintésére s a vidék egyszerű népe épp oly elragadtatással nézte a honfoglaló Árpádot és vezérkarát, a száguldó hősöket, a fehér lovat áldozó táltost, mint akár a válogatós ízlésű amateur, ki midőn az erőteljes művészi alkotás előtt elmerengett, végre egy magyar kép előtt érezhette azt a nemes büszkeséget, melyet csak a nemzeti nagy múlt varázsa tud szívünkben felköltetni . . .«

Ezt a felséges Árpádot és vezérkarát, ezt páratlanul szép lovasrohamot Vágó Pál festette.

Hanem a körképet Feszty körképnek hívták. Feszty körkép. Semmi egyéb. A Vágó Pál nevét — kié e műnek java, — sohasem említették. Valamiképpen elhallgatódott. Jobb ha mi is hallgatunk ennek a szomorú históriának a mikéntjéről.

Örülünk azon, amin nagy okunk van örülni, hogy anyai perfidia sem tudta megtörni a mi Vágó Pálunkat.

Szilárdul megmarad a világitás és színezés nagy mesterének kezében az a bűvész ecset, mely oly ki-mondhatlan szeretettel delinek, poetikusnak tudja megfesteni a magyar népet úgy mint senki más, melynél igazabb lovakat, ökröket, libákat, homokbuczkákat, törpefenyő bokrokat, lápokot, nyárfákat, töviskeket elevenebb ég alatt nem vet halandó vászonra.

Mikor annyi csalódás, szenvedés minden más kedélynek tükrét apró cserepekre törte volna, ő nyakába vette Erdélyt és Stykával megfestette a nagy-szebeni körképet. Elpusztíthatatlan, nemes idealizmusában ismét boldog volt, hogy dicsőíthette Bem apót és megfesthetett egy darab magyar történelmet.

Azután a párizsi kiállításra a kormány megbízásából megfestette az annyi diadalt aratott huszárképet, mely csupa alet, csupa mozgás.

És lángészének teljes teremtőereje elbűvölő hatalommal alkotja meg a szegedi árvizképet, melyet egész nemzete lelkesült hálával fogad. Ennek a lelkesedés-

nek fűtőárja szakította keresztül a jász apáthii gátat is . . . .

Ennek a képnek megfestése reménylenem engedi, hogy Vágó Pál vas következettségével visszatér 1884-ik idejéhez és lesz még a mi Matejkónk, a mi Pradillánk. Igaz, hogy ezeket nemzetük végnomorusága teremtette, de legyen hozzánk irgalmasabb a mi külön Istenünk, ne kellessen addig várakozunk, mint a spanyoloknak, mint a lengyeleknek.

Ünnepeljék bírák uraimék!

Lekemre mondom, eltelik vagy ezer év, míg megint ilyen fiukat ünnepelhetnek!

Ha izzólámpát tudtam gyújtani — az én ünnepem képen, — mely kellően megvilágítja megérteti művészszületőjük nagyságát, úgy boldog Vágó Pálnak:

legőszintébb tisztelője.

Becsey Gyula.

Valami sajtóságos érdeklődés szállta meg Magyarország igazságügyminiszterét mostanában megyénk bíróságai iránt. Erősen rendezkedik és rendelkezik a szolnoki törvényszék területén. Ugy látszik, valami őszi hangulat fogja el és így nyár elején, mert lombhullás magától nem akar bekövetkezni, neki áll a fáknak, rázza, nagy indulattal rázza . . . és ime nem levél, hanem virág hull alá, virág, mely még gyümölcsöt ígért. Előttünk, közönséges halandók előtt érthetetlen kertészkedés. Vagy talán a magas kormányzat nimbusza épen az ilyen érthetlenségekből tartja fenn magát? Lehet.

Vagy olyasmi folyik le ott is nagyban, mint bíróválasztáskor falun, kicsiben? A régi uraimék válláról nagy mohósággal ráncigálják le a tanácsbéli köpönyeget a hivatalosvár „új“ uraimék. A győzedelmes bíró tuszkolja be sógorát, komáját. Ez az új aera, a rendszerváltoztatás? Mindenesetre csudálatos, megdöbbentő jelenség.

Közvetlenül Kléger törvényszéki bíró után, vagy mondjuk, vele egy időben nyugdíjba küldik Becsey Gyulát, a jászberényi járásbíró, az ottani fogház meleg szívé igazgatóját, ki hatvan egynehány éve daczára még ma is csak oly munkaképes, esorbitatlan nagy tudasú bíró és hivatalnok, mint volt egész életén át. Maga a miniszter úr megiratja ezt neki bucsúztatóul esengő, bongó frázisokban.

Nagyon előre mehetnékje lehet mostanában egy csomó tolakodó strébernek. Hosszú és keserű okoskodást lehetne fűzni ehhez a szerencsétlen váltógazdasághoz, de tölts a tisztelet . . . a tisztelet a távozó iránt, ki megalakulás óta e megyének egyik legrokonszenvesebb előkelősége, legszerettebb vezéregyénisége, virága volt és ha nem távozik körünkől — mint ahogy reméljük — az is marad.

A kérlelhetlen önzés szívtelen, cinikus korszakában sem tudott még a közvélemény annyira elkérgesedni, hogy a nemes idealizmus ne volna reánk hatással. Egész napon át, apró és nagy számvetéseink közben, nyugalommal érvényesítjük egyéni aspirációinkat felebarátaink kárára, de este a színházban igen kellemesen és illedelmesen el tudunk könnyezni a színpad hősnéinek viszontagságai felett és nem szeretjük a tragedia katasztrófáját, csak a drámát, melyben házassággal boldog lesz mindenki. Megköveteljük a költői igazságszolgáltatást. A poezis varázsa még mindig hat reánk . . . üres óráinkban.

Most, hogy legjobbjaink egyike elhagyja a közszínpadot, mindenkinek elszorul a szíve. Mindenki megdöbben, mindenki megrezzen az a fájó érzés, hogy a mult század ideális, forró vérű rajongói közül — milyeneket most már nem termel a kor, — ismét elhagyott bennünket egy a legnemesebbek közül. Fájdalom, alig tudjuk már megérteni ezeket a csupa szív embereket, mi a csupa ész emberei, de érezzük, hogy a közharmonióból ismét egy húr pattant ki és a nagy zene mindinkább gépzakolatossá válik. Érezzük, hogy Becsey Gyula nem támad közöttünk másik, lesz új járásbíró, lesz más igazgatója a fogháznak, közéletünk nagyobb moz-

zanataiban majd más szerkeszt adresszeket, memorandumokat, máz mond diszbeszégeket, de ez épen más lesz . . . nem Becsey Gyula.

Nem ez a rózsabokorban a világra jött, elkésett rokokóalak, az ő nagy szeretetével, az ő mindent átölelő jósgával, az ő engesztelékeny világ felfogásával, az ő pathetikus tüzével és elbájoló kedvességével, az ő minden jóra és nemesre kész, kifogyhatlan lelkesedésével, kinek homlokára írta a teremtő a legszebb jelszavat, onnan hirdette egész életén át: „emberek, emberek, ne bántsátok, szeressétek, segítsétek egymást, hiszen oly nagy a világ, annyi gyümölcs van a fákon, megélhetünk mindnyájan, mert nagyon szép az élet, ne keserítsétek!“ Ez az igazi kedves ember, hiányozni fog hivatalos közéletünkől örökké.

Becsey Gyula Szatmár megyei régi magyar nemes családból származva — mely csudálatosképen majd két száz éven át a „Piller“ német ragadvány név alatt szerepelt és ősi nevét 2844-ben királyi diplomával nyerte vissza, — mint kiváló tehetséges gyermek, középiskoláit jászberényben és Budapesten kitüntetéssel végezte, mint ifju hasonló kiváló, eredménynyel ugyancsak a pesti egyetemen fejezte be jogi tanulmányait és tudása, látköre tágitására Európát utazta be. Hazatérve 1855-ben Jászberényben a megyei törvényszékhez segédnek neveztetvén ki 47 évvel ezelőtt lépett közszolgálatba, e hosszú idő alatt pillanatnyi lankadás nélkül, mtndig, minden körülmények között meleg emberszeretettel tett igazságot. Innen csakhamar Székesfehérvárra, majd tehetségei méltánylásával a pesti főtörvényszékhez helyezték át. Rövid ideig az esztergomi törvényszéknél is működött, onnan ismét visszakerült a pesti központba, míg 1859-ben Jászapáthi telekkönyvének rendezését véve át, idejött körünkbe, melyet többé el nem hagyott. 1862-ben alügyésznek neveztetett ki a jászberényi törvényszékhez, 1867-ben azonban az alkotmányos korszak sok esetben tapintatlan sovinizmussa állás nélkül hagyta, de nagy érdemeinek nyilvános elismerése elől ki nem térhetvén, a jászkun kerületek tiszteletbeli ügyészenek megválasztották. Négy évig mint ügyvéd a legkeresettebb irodával birt Jászberényben és a jogát kereső közönség bizalmát teljesen megszerezte, midőn a bíróságok szervezésekor 1872-ben ő felsége jászberényi járásbíróvá nevezte ki. Harmincz hosszú évig volt önálló vezetője ezen elsőfokú igazságszolgáltatási fórumnak és mint ilyen kivívta mindenki becsülését, mi sokkal több, szeretetét, mert oly bűvész volt, hogy úgy tudott igazságot tenni, hogy az igazság senkin sem ütött fájdalmas sebeket. Csak egyszer okoz bánatot, fájdalmat a népnek, most midőn elhagyja állását, melyben mindig készséges, fáradhatlan segítője, védője, tanácsadója, gyámola, vigasztalója volt az egyebüve fordulni nem tudó szegénységnek.

Hogy hivatalos szemek milyenek itélték működését, álljon itt az utolsó jászberényi törvényszéki elnöknek következő nyilatkozata: „kiváló képzettsége, jelleme s műveltsége alapjául szolgált azon tekintélynek és bizalomnak, melyet a jászberényi járásbíró folyvást élvez. Az igazságügyi szolgálat összes körében általánosan elismert kitűnő tehetsége a hivatali személyzet vezetésében s a munka szervezésében magasodik ki, mivel csak egyéni munkássága versenyez.

Az 1890-ik évben az itt felállított kir. fogház vezetését vette át és ebben talált emberszerető szíve ismét egy nagy terrenumot az érvényesülésre. Csodát művelt. Oly magaslatra emelte a magyar börtönügyet, hogy a berényi fogház közegészség, tisztaság, csín, humanizmus, erkölcsi fejlesztés tekintetében első helyen áll az országban. A főügyési vizsgálatok jegyzőkönyvei áradoznak az elismeréstől és hálától. A fővárosban elítélt rabok e fogházba kíváncsognak és a gyenge egészségűket ide küldik megerősödni. Egy üdvös reformot is Becseynek köszönhet az ország, ő javasolta először a rabok munkájának a szabadban érvényesítését, nehogy a belső munkákkal túlságosan terhére legyenek az iparnak. Esméje teljesen bevált, négy éven át rabjai kiváló eredménynyel dolgoztak a Galga szabályozásnál. Jászberény városának pedig rabmunkával egy diszes sétányt teremtett. Jó szíve a rabsegélyző egyesület létrehozásában, gyarapításában is folyton fáradozott, utóbbi időben mint alelnöke működött. Ezekről különben könyvet lehetne írni és egy másik vaskos

kötetet a köz és társadalmi életben kifejtett egyéb áldásos ténykedéséről.

Nincs az a nemes, humanus, aethetikus czél melyért Becsey Gyula sorompóba ne lépett volna magasztos liberalizmussal, nagy bőkezűséggel, fáradszónalánul kitartó akcióval, hogy minden esetben nem tudta érvényesíteni fenkölt szándékait, az a gyenge, inficiált társadalmon múlt. Mint a város és megye képviselőtestületének tagja, nagy alkalmakkor, mindég ő volt a legünnepélyesebb megnyilatkozások tolmácsa. A nagyszabású magyar szónoklatok egyik drága gyöngye az a momentális beszéd melyet 1898. epr. hó 17-én Jász-Nagykun-Szolnok megye közgyűlésében tartott a negyvennyolczas törvények szentesítése évfordulójának országos ünneppé avatása alkalmából. A törvényhatóság pazar kiállítású nyomtatásban örökítette meg minden időkre lelkesítő olvasmányra lesz az utódoknak.

A jászberényi kaszinónak, mint hosszú éveken át elnöke, ő szerezte mai diszes hajlékát és ő teremtette meg remek parkját, egy időben önkéntes tűzoltóságot is szervezett, melyet azonban a közönbösség kivégzett. Szünet nélkül hatott, alkotott, gyarapított. Minden percze munkában, a közjóért fáradozásban telt el . . .

Es a hála?

Adja meg a választ erre ő maga az ő végtelenül nemes rezignációjával:

„ . . . hiszen azon 30 év alatt, melyekben járásbíró voltam, albirám, de aljegyzőeim is rég bírák, sőt táblabírák lettek, jólehet ők nyertek tőlem gyakorlati kiképzést s nem én tőlük, s jólehet egyik sem volt úgy megterhelve mint én s mégis a hivatalos élet országutján úgy haladtak el mellettem, mint a terhes szekér mellett a könnyű fogat! ”

Nem, de mégis. A Felső kegyének egy eltévedt, röpké sugara őt is érte: 1896-ban kinevezték királyi tanácsosnak. Mely legmagasabb, lekötélő, udvariasság azonban sehogyszem tudja megmagyarázni, hogy ez a fényes tehetségű, nagy képzettségű, széles látkörű, érinthetetlen jellemű, elbájos módorú, jóságos, önfeláldozó Becsey Gyula miért nem lett Kuriai bíró.

Az emberiség klímája nagyon változik, romlik, az önzés deré ellop, megdermeszt mindent, nem csuda ha a poetikus ideálok elköltöznek . . . melegebb tájakra . . .

Virágot, sok virágot, minden virágot, az utolsót is hintsük a távozó útjára . . . mert elszoruló szívvel úgy érezzük, hogy ilyen nem jön többé!

H I R E K.

Távozát helyszüke miatt jelen számunkban nem közlünk, melyért olvasó közönségünk elnézését kérjük.

— **Üdvözlés a távolból.** Vágó Pál festő művész tiszteletére jász-apáti rendezett ünnepélyen a vármegye tisztikara az áliszán kivételével nem jelenhetett meg, s így a nagynevű művészt a következő táviratban üdvözlétek:

Vágó Pál festőművész urnak.

Jászapáti.

A mai ünnepen a vármegye tisztikara benső örömmel üdvözlö a megyének nagynevű művész fiát, kinek művészi dicsőssége ényt vet szülő vármegyéjére is. Isten adjon neki erőt és fihletet még sok művészi alkotásra. Dr. Lenk, Dr. Benkó, Berki, Dr. Küry, Hábor, Goszthony, Paray, Bíró, Kuszka, id. Benkó, Kormoss, Mocsáry, Kormos Árpád.

— **Zavargások** voltak e hó 1-én Mezőtúron és Törökszentmiklóson. Aratási munka nélkül maradó mezői munkások jelentéktelen lázongása volt mindkét helyen. Mezőtúron vasárnap reggel a piac téren Nádházi Lajos és Nagy János általános ismert verekedő, duhaj legények lármázva s dalolva haladtak végig. A rendőrök csendre intették, s miután ezek nem engedelmeskedtek, a rendőrkapitányi hivatalra kísérték be őket. Erre azonban mintegy 120—150 főnyi tömeg a hivatal elé rohant, követelve a bekísértek szabadon boesátását, majd megtámadták a rendőröket s egynek fejét 3 helyen bottal beütötték, kettő kisebb sérülést szenvedett, s ezek egyikének a kardját oldaláról leszakították. A csendőrség kivonulása azonban végett vetett a lázongásnak s délelőtt 10 órára már teljesen kiürítette a piactéret. — Törökszentmiklóson már komolyabb volt a munkanélküliek lázongása. A délelőtt órákban több száz főre menő munkás verődött össze a piactéren. S a tömeg előtt Tóth Lajos, dr. gróf Almásy Imre puszta-szent-tamási birtokán alkalmazott summás munkás, lázító beszédet tartott, s a mikor

őt erről a rendőrség eltiltani megkísérelte, a tömegben erős ellenállásra talált, úgy hogy midőn Tóthot a község házához bekísérték, a lázongók a község háza udvarára erőszakosan behatoltak, munkát, illetve keresetet s aratást követeltek. Erdős Mór jegyző tapintatos közbelépése folytán azonban lecsendesültek, s lassan széteszladoztak. De a keléyek nem csillapultak le, s kilátásba helyezték mára (azaz 8-ára) vagy 20-ára, hogy ismét tüntetni fognak. Értesülésünk szerint 15 főnyi csendőrség lett kirendelve a mai napra Törökszentmiklósról. Nádházi, Nagy s Tóth ellen hivatalos hatalom elleni erőszak miatt a kir. ügyészségnél a büntető vádi feljelentés megtétele, ugyancsak a „Mezőtúr és Vidéke” című újság ellen is, a czímen, hogy a rendőrség ellen támadásokat folytat, annak ténykedését elferdítve tárgyalva, az értelmetlenebb közönséget mintegy izgatja a rendőrség ellen. Ugy Mezőtúrra, mint Törökszentmiklósról a nyár folyamán a csendőrség megerősítése elkerülhetetlenül szükséges. Ez irányban a lépések — ha jól tudjuk — meg is tétettek.

— **Küldöttség Fejérváry bárónál.** A jászberényiek végre hosszú vajudas után e hó 3-án a múlt évi május hó 14-én diszpolgárukká választott honvédelmi miniszternek küldöttségileg adták át a diszoklevelet, mely a Mária-Terézia korbéli királyi diplomák mintájára kiállított remekmű, pluche kötésű Jászberényi zománcozott ezimerével. Cigán János h. polgármester vezetése alatt: Dr. Almásy László, id. Bathó János, Sipos István, Dr. Gyárfás Ferencz, Bordás János, Kazy János és Vecsey Aladár városi képviselők tisztelegtek a daliás miniszternél, ki többször hangsúlyozta, hogy nagyon, de nagyon jól esik neki az a megtiszteltetés, melyben a „szabad jászok” — a legvittezebb népfaj — fővárosa részesítette. Az ünnepélyes fogadtatás után elbűvölő kedvességgel magánlakosztályába vezette az urakat, megmutatta nekik összes remek emléktárgyait, azután jejelelmi reggelivel vendégelte meg a küldöttséget. A lakomán az említettek kivül: Gromon Dezső b. titkos tanácsos és államtitkár — a miniszter szavai szerint mint „házi-asszony” — és Nyúl huszárszázados, parancsörtszt vett részt. A harmadik fogásnál Dr. Almásy László mondott egy igen szép pohárköszöntőt a „Kegyelmes polgártársra”, melyre azonnal válaszolt a miniszter, és kifejtette, hogy a huszároknak Jászberényből elvitelének egyedüli oka, hogy igen sok lovuk pusztul el az istálló egészségtelensége miatt, melynek pedig újjáépítése 500 ezer koronába kerülne, mit a mostani pénzülszükségben kiadni nem lehet akkor, midőn Szabadka önkényi saját költségén épített kaszárnyát és ingyen ajánlotta fel a honvédhuszároknak. Egyébkint amit hármikor Jászberényért tehet, mindég meg fogja tenni. Kedélyes beszélgetésben 1/2 3-ig időzött ott a küldöttség, melyet a legszívesebb búcsúzás után úgy a miniszter, mint az államtitkár a lépesőig kísérték.

— **Vizsgálatok rendje** a szolnoki m. kir. állami főgymnasiumban a következőképp állapították meg. Junius 13-án (péntek) I—VII. Vallástani vizsgálatok. 14-én (szombat) I—VII. Tornavizsgálatok. 16—17. (hétfő—kedd) VIII. Szóbeli érettségi vizsgálatok. 19-én (csütörtök) I. Bf Magyar és latin nyelv. 19-án (csütörtök) IV. Természettud. mennyiség-tan. r. geomet. 19-én (csütörtök) I. A. Mennyiség-tan r. geometria. 19-én (csütörtök) VII. Magyar, latin nyelv, földrajz. 20-án (péntek) II. Magyar és latin nyelv. 20-án (péntek) VI. Német ny., természettud. mennyiség-tan. 20-án (péntek) V. Magyar, latin ny., történelem. 20-án (péntek) III 21-én (szombat) I. A. Magyar és latin nyelv. 21-én (szombat) I. B. Földrajz, természettud. 21-én IV. Magyar és latin nyelv. 21-én VII. Görögny., görögpótló ir., német nyelv. 23-án (hétfő) II. Mennyiség-tan r. geometria. 23-án (hétfő) V. Görög és német ny., természettud. 23-án (hétfő) VI. Magyar, latin és görög ny. 23-án (hétfő) I. B. Mennyiség-tan r. geometria. 24-én (kedd) I. A. Földrajz, természettud. 24-én (kedd) III. Történelem, r. geometria. 24-én (kedd) IV. Német ny., történelem. 24-én VII. Természettud. mennyiség-tan. egészségt. 25-én (szerda) II. Földrajz, természettud. 25-én (szerda) III. Földrajz, mennyiség-tan. 25-én (szerda) V. Görögpótló ir., mennyiség-tan. 25-én (szerda) VI. Görögpótló ir., történelem. 26—27-én (csüt. pént.) I—VII. Magánvizsgálatok. A vallástani vizsgálatok reggel 8 órakor, a többi vizsgálatok 9 órakor kezdődnek.

— **Az a sötétség** melyet e lap múlt számában fel-említett és mely a vasuti allomásról kocsin a városba vagy viszont törekvőknek életét veszélyezteti, úgy látszik a nyilvános felszólalás dacára sem oszlott el. A város vitéz kapitánya hihetőleg „csak azért sem” tesz semmit. Mit csavarognak éjjel? Vagy ha csavarognak, törjön ki a nyakuk! Ilyen lehet az ő filozófiája. Legalább szerdán este, midőn ezer veszély közt a 1/2 11 órakor érkező vonattól egy fiakkeron beigyekeztem ilyesmit kellett gondolnom. Kevés hujja volt, hogy a sötétben kalandozva egy alvó embert el nem gázoltunk. Szintúgy valami komédiás bódé körül szárával hanczurozó gyermekek közt is folyton félnem kellett, hogy az egyiptomi sötétségben kerekeink alá kerül valaki. Mikor a „Szolnoki Lapok” múlt számát olvastam, túlzásnak tartottam azt az állítást, hogy e hosszú, veszélyes

úton egyetlen lámpás sem ég, most személyesen meggyőződtem róla. Igen kérem a közbiztonság érdekében a szerkesztő urat, ne hagyja abban a dolgot. Polgármester, viczispán, főispán, valaki talán csak akad aki segít a bajon... ha már a szolnoki rendőrség — mint egy alispáni jelentésben olvastam — a rend fenntartására képtelennek bizonyult.

Egy ozibakházi polgár

— **Évzáró vizsgálatok a polgári leányiskolákban.** Június 12, 13, 14. magánvizsgálatok. Június 14-én d. e. róm. kath. és ev. ref., 15-én izr. hittanvizsgálat. Június 24-én d. e. 8 órától az I. oszt. június 25-én d. e. 8 órákor a II. oszt. június 26-án a III. oszt. június 27-én a IV. oszt. vizsgálja. Június 27-én d. u. 5 órákor záróünnepély. — A kereskedelmi alsófokú iparisiskolánál f. hó 14-én d. u. 5-7 I. oszt. 15-én II. III. d. e. 10-1 óráig. — Az állami népisiskolákban a járvány miatt 9-én d. e. igazgatók vizsgái és a III. ker. III. oszt. d. u. I. ker. leányosztályok, 10-én d. e. a II. ker. összes fiúosztályok d. u., a III. ker. fiú-leányosztályokban tartatnak meg az évzáró vizsgálatok.

— **„Valláserkölcsi elbeszélések”** egy esomó apróságot irt Szentmiklós József a rákócizfalvai református lelkész, egy kis kézhez álló füzetkében. A népnek van írva, a nép nyelvén. Tendenciája, hogy a vallásos ember: erős ember, kit minden ellen vértéz az ő hite és hogy a biblia a könyvek könyve, melyben minden, nincs az emberi gondolkodásnak oly fordulata, az életnek oly viszonya, melyre megoldást, tanácsot ne adna a biblia. Ezt forgattuk. Kíváncsinos, hogy terjedjen a füzetke, óhajtható magáért is, de azért is mert jövedelme a rákócizfalvai református templom felépítésére fog fordíthatni. Erre a nemes célra mi is kérünk és elfogadunk könyöradományokat az összegeket nyugtázzuk nyilvánosan a lapban.

— **A bérkocsisok részére kijelölt állomáshelyek** — tapasztalhatjuk elégszer — mennyire rosszul vannak megválasztva. A kir. törvényszék s a »Nemzeti« szálloda előtt kikövezetlen helyeken állnak, állomás helyüket pocsolóval s a szennyeket büzzel töltik el. A »Magyar Király« előtti bérkocsi állomás meg éppen felette büzös. S mindez a köztisztaság hátrányára s a közegészségügy veszélyeztetésére egyaránt nagy befolyással van. — Mint értesülünk az alispán intézkedett is ez ügyben, s e helyek időnkénti fertőtlenítésére, de meg arra is utasította a rendőrkapitányt, tegye kötelességévé a bérkocsisoknak, hogy állomás helyeiket felocsolják, mely tisztasági intézkedések végrehajtására az ácsorgó bérkocsisoknak volna is elég idejük.

— **A vármegye pinczejéből.** hol tiszteletreméltó kollegánk, a hivatalos kullancs mélységes bölcsessége télen nyáron hetenként kétszer ereszt csirát, a mult héten új secta csirázott ki: a b a b tisták. Mi persze éretlen fővel azt hittük, hogy a szedőszekrény b fiokja incselkedik a b a b tistákkal; de mivel ugyanegy közleményben következetesen négyszer olvastunk b a b tisták hát megadjuk magunkat. Bizonyára olyan sacte, mely főképen — babbal él.

— **Hirdetmény.** Szolnok város adóhivatala részéről közhírré tétetik, hogy a folyó évi III. oszt. ker. adó, továbbá a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek vonatkozó adókövetési javaslatokat magában foglaló I. jstom f. 1903. évi június hó 4-től, június hó 12. napjáig a városi adóhivatal helyiségében közszemlére tétetik, miről a t. adózóközönség azzal értesítetik, hogy a lastromot hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti, s őt, vagy másokat illető javaslatokra nézve észrevételeit megteheti, mely észrevételek a fenti határidő, a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókövető bizottság elnökénél terjeszthetők be. Az adókövető bizottság tárgyalásainak határnapjairól a közönség szintén hirdetmény útján fog értesíttetni, megjegyeztetvén, hogy a tárgyalás nyilvános lévén, ott minden adózó megjelenhetik.

— **Érettségi vizsgálatok.** A helybeli állami főgymnasium VIII. osztályt végzett tanulóinak érettségi vizsgája e hó 17 és 18-án tartatik meg. Az érettségi vizsgák Veres Ignác nagyszombeni nyug. igazgató, címzetes főigazgató jelenlétében mennek végbe.

— **Meghívó.** A szolnoki m. kir. posta- és távirada altisztek és szolgák kebelében alakult bizottság 1902. évi június hó 15-ikén a Scheftsik-kerti vígadó nyári termében néhai Beder László kollégájuk árvái javára jótékony célú zátkörű táncmulatságot rendez. Beléptidij személyenként 1 korona, családjegy 2 korona 50 fillér. Kezdeté este 6 órákor. Jegyek előre válthatók a levélhordóknál és este a pénztárnál. Felülfizetések köszönéttel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **A harmadosztályu adóra vonatkozó javaslatok,** melyek tetemes adóemelést czéloznak, kereskedői körökben igen nagy elkeseredést szültek, most az üzleti viszonyok egyáltalában nem teszik indokoltá az adóemelést. A szolnoki kereskedők erélyes akcióra készülnek a tervezett adóemelést ellen s ezen akció részleteinek megbeszélése és

megállapítása céljából a kereskedelmi társulat helyiségében Magyar Király épület második emeletén) ma délelőtt 10 és fél órákoron épes értekezletet tartanak, melyre az érdekelt kereskedők figyelmét ezen az úton is felhívjuk.

— **Tűzoltók majálisa.** Városunk tűzoltósága e hó 1-én tartotta táncmulatságát a Scheftsik-féle arénában. Az estély jól sikerült, melyhez nagyban hozzájárult a kedvező időjárás. A négyest negyven pár táncolta és a közönség csakis a reggeli órákban oszlott szét. A jótékony célra való tekintettel felülfizettek a következők: Tiszavidéki takarékpénztár 10 korona, Hágy Géza 4 kor. Kereskedelmi bank 3 kor. Dr. Singer Béni 3 kor. Gaál Imre 2 kor. Stógermayer Antal 2 kor. Ragács Gyula 1 kor. Bognár Antal 50 fill. Sebestyén György 20 fill.; mely adományokért ez uton mond hálás köszönetet a tűzoltó parancsnokság.

— **A borbély és fodrász üzletek** június és július hónapokban — közös megállapodás folytán — *vasár- és ünnepnapok alkalmával déli 12 órákor záratnak be.

— **Vizbefult kisleány.** Kovách György kötélki lakos Juliska nevű kisleánya a libákat őrizte a tiszaparton. A tikkasztó melegben megszomjazott s midőn a tiszából meríteni akart egy csupor vizet, beleszedült. Az ott levő halászok azonnal mentésére siettek, de a víz sebes árja elragadta és többé fel sem tűnt a víz színén.

— **Nagy a jégzsükséglet.** Minden ember kapkod egy kis jégért ebben a tikkasztó melegben, csak hogy egy kis hideg vízhez juthasson, a mostani drága ár mellett biz ez nem olcsó passzió. Wachs szállító látja el a közönséget kilónként 6 fillérért, holott az ide szállítva az apadással együtt sem jön 3 fillérbe. Nincs tehát az a kár a mi némeleknek nagy haszonnal ne járna.

HIRDETÉSEK.

Eladó gőzmalom.

Szolnokmegye egyik rendezett tanácsu városában egy kitűnő karban lévő 4 járatu s jó menetelű gőzmalom eladó.

Bővebb felyvilágosítást nyujt a kiadóhivatal.

*Nyomtatványok!
Könyvkötői munkák!
június, július és augusztus hónapokban*

MÉRSEKELTEBB

árak mellett készíttetnek.

Szolnok, 1902. június hó.

Tisztelettel:

Hágy és Grün

vármegyei könyvnyomdászok,
könyv-, papirkereskedése és könyvkötészete
(Kintzler ház.)

Kintzler Testvérek

mű-órás és ékszerészek

Üzlet: Gorove-utca. **SZOLNOKON.**

Saját ház.

Ajánlja raktárukat

INGA, FALI, ÉBRESZTŐ ÓRÁK

svájci remontoir, horgony és henger, arany, ezüst, nickel,

férfi és női zseb-órákból.

Javitások és ujonnan elkészítések egy évi jótállás mellett eszközöltetnek.

Arany ékszereik a magy. kir. fémjelző hivatal bélyegével vannak ellátva, u. m.

KARPERECZEK, BROCHOK.

MEDAL, ÉRMEK, GARNITUROK, FÜLBEVALÓK.

Köves-, karika-, brillant- és gyémant-gyűrűk.

INGGOMBOK és ARANYLANCZOK

gyári áron.

Látszerészeti cikkek minden kivitelben.

13 próbás ezüst tárgyak, asztalszerek, girandok, asztalékek nemcsak legdivatosabb, de legjutányosabb áron nagy választékban található.

— Vidéki —
megrendelések
pontosan és azonnal
— teljesítetnek. —

— Vésési —
munkák helyben
— készülnek. —

Braun Vilmos

kárpitos

Szolnok, Felső malom-ut 4. szám.

Készíték diványokat 12 frttól feljebb
Garniturákat . . . . 50 " "
Matt teljes hálószoba 110 " "
Ebédlő berendezés . . 80 " "

**Fabutorok rajz után a legjutányosabb
árban készítettnek.**

Mindenféle kárpitos és diszitó munkák, valamint tapétázások a legjutányosabb árban számítottatnak.

Tisztelettel

Braun Vilmos

vármegyei és közkórházi kárpitos.

10—52

Magyar általános kőszénbánya r.-társulat
képviselője

FODOR IZSÓ

SZOLNOK, SZAPÁRI-UTCZA 11. SZÁM.

Ajánlja a kitünő minőségű

Tatai brikett szenet

a tapasztalat igazolta, és számos elismerő levelek bizonyítják, hogy.

szántásnál gőzekéhez, cséplésnél locomobilokhoz nincs jobb és jutányosabb fűtő anyag a brikett szénél fűtő erőben eléri a porosz szenet,

szoba fűtésre legkitünőbb,

mert szagtalan, nem piszkít, nem porlik, salak nélkü hamuvá ég, egyforma darabokból áll, nem kell törni.

A Tatai brikett szén szolnoki főelárusító helye: »Mezőgazdasági szövetkezet«. 10—12